

Необхідно залучати батьків до навчально-виховного процесу, зацікавлювати їх шкільним життям, щоб учні вирости порядними, чесними громадянами України, для яких слова «чесність», «порядність», «вихованість» були б не тільки словами. Тільки, коли батьки стануть суб'єктами навчального процесу, можна досягти успіху у вихованні учнів школи.

Література

1. Сухомлинський В. Моральні цінності сім'ї: вибрані твори в 5-ти т. Т.5/ В. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – С.343 – 347.
2. Макаренко А. Книга для батьків; пер. з рос./А. Макаренко. – К.: Рад. Школа, 1980. – 327с.
3. Система роботи з родинного виховання із учнями // Журнал «Виховна робота в школі», 2017р. -№ 9.
4. Взаємодія родини і ліцею для формування моральних якостей школярів // Журнал «Виховна робота в школі», 2017р. -№ 4.
5. Взаємодія школи, сім'ї, громадськості у формуванні свідомого громадянина - патріота // Журнал «Виховна робота в школі», 2016р. -№ 2.

Охріменко З.В., м. Київ

ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ І БАТЬКІВСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ У ТРУДОВОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ

У статті окреслено особливості партнерської батьківсько-вчительської взаємодії. Зроблено висновок, що виховання ціннісного ставлення до праці може стати об'єднуючим змістом виховного процесу в початковій школі.

Ключові слова: *трудове виховання, праця, молодший шкільний вік, партнерство.*

The article outlines features of partner parent-teacher interaction. It is concluded that the education of a value attitude to work can become a unifying content of the educational process in the primary school.

Keywords: *labor education, labor, primary school age, partnership.*

Формування спільного виховного середовища є важливим завданням для педагогічного колективу та батьківської громадськості, актуальність якого підтверджується сучасною освітньою парадигмою. Так, засадничими принципами Нової української школи є педагогіка партнерства та передача універсальних цінностей. Наголосимо, що партнерська взаємодія всіх учасників навчально-виховного процесу особливої значущості набуває в молодшому шкільному віці, адже молодший школяр найбільше чутливий до зовнішніх

впливів з боку значущих дорослих. Крім цього, в зазначеному віковому періоді закладаються основи ціннісного ставлення до праці, які позитивно впливають на формування особистісних якостей, розвиток упевненості у собі, подальше професійне самовизначення та становлення підростаючої особистості. Отже, одним із завдань навчального закладу є тісна співпраця з батьківською громадськістю.

Саме тому проблема ефективної взаємодії школи і сім'ї є доволі актуальним напрямком психолого-педагогічних досліджень. Аналіз яких (В. Ваховський, В. Вороніна, В. Кириченко, О. Кіян, А. Колишкіна, Т. Кравченко, В. Оржеховська, Н. Стаднік та ін.) дозволив розглядати її як цілеспрямований багатоаспектний процес взаємовпливів з метою об'єднання можливостей, зусиль в організації життєдіяльності учнів. Основою процесу батьківсько-вчительської взаємодії є єдність вимог батьків і вчителів до зростаючої особистості, взаємоповага та довіра один до одного, відповідальність і рівноправне партнерство. Особливого значення взаємодія має в початкових класах, коли з одного боку батьки найбільш активні, а з іншого діти найбільш чутливі до впливів з боку провідних інститутів виховання.

В зазначеному контексті партнерство передбачає наявність колективних відносин, узгодження і реалізацію інтересів всіх учасників для досягнення певної мети. Якщо батьки, учителі, учні сприймають один одного як партнери у навчанні та вихованні, зазначає Н. Голубкова, то завдяки їхнім зусиллям створюється громада, яка дбає про інтереси учнів і розпочинає свою роботу щодо виховання активного громадянина, якому притаманні демократична культура й усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її громадянською відповідальністю. Доведено, що чим більша підтримка школи, сім'ї та громади, тим більше учні відчують піклування та захист, тим краще вони розуміють мету освіти, тим наполегливіше працюють над розкриттям свого потенціалу, налагоджують позитивні відносини та визначають свою поведінку в школі. Спільні інтереси школи, сім'ї та громади,

створення відповідних умов, піклування про дітей – є основними чинниками успіху учнів [2].

Відповідно до викладеного можемо стверджувати, що тривалий період (особливо за радянських часів) взаємодія між школою та сім'єю не була суто партнерською. Традиційно взаємодія з батьками відбувалася опосередковано в односторонньому напрямку (запис в щоденнику учня), або безпосередньо під час батьківських зборів, які рідко носили діалогічний характер. Стиль спілкування з боку педагогів відзначався директивним характером. Хоча, слід зазначити, що сучасні підвалини батьківсько-вчительської взаємодії були закладені радянськими педагогами-новаторами (О. Захаренко, А. Макаренко, В. Сухомлинський), які значно збагатили не лише вітчизняну, а й зарубіжну освітню практику.

За часів незалежності України школа втратила беззаперечний авторитет у єдино правильній виховній парадигмі, а сім'я подекуди почувається розгубленою в безлічі виховних ідей, часто обираючи ліберальне виховання, засноване на піклуванні, потуранні і страху заподіяти дитині психологічну травму. Таке виховання на думку сучасних зарубіжних фахівців (Блейр Кінг, Девід Еберхард) не готує дітей до реального життя. Крім цього, у виховному процесі, наголошують клінічні психологи, важлива підтримка вчителя з боку батьків. Саме це буде сприяти збільшенню авторитета вчителя та налагодженню плідної взаємодії між усіма учасниками виховного процесу.

На думку сучасних українських дослідників (В. Вороніна, В. Кириченко, О. Кіян, А. Колишкіна, Т. Кравченко, Н. Стаднік та ін.) взаємодія батьківської і педагогічної громадськості значно збагачує родинні стосунки, підвищує педагогічну компетентність батьків, сприяє уникненню непорозумінь між суб'єктами виховного процесу та оптимізує навчально-виховний процес завдяки довірі, взаємодопомозі, взаємодопомозі. Відповідно підвищення ефективності виховання можливе за цілеспрямованого, всебічного, узгодженого та неперервного педагогічного впливу на особистість молодшого школяра за умов посилення взаємодії школи з сім'єю.

Напрямки батьківсько-вчительської взаємодії розкриває І. Бех. Першим, надзвичайно важливим завданням є педагогізація сім'ї, оволодіння батьками знаннями і вміннями вихователя, педагогічною майстерністю. Другий напрям зв'язків має йти від батьків, шляхом залучення їх до навчально-виховного процесу. Третій напрям – партнерська взаємодія, зазначає вчений [1].

Підкреслимо, що взаємодія педагогічного колективу і батьківської громадськості має ґрунтуватися на підходах, які сприяють партнерському співробітництву всіх учасників взаємодії, задоволенні потреб кожної дитини у самовдосконаленні, орієнтації на самовиховання позитивних, соціально ціннісних якостей, культивуванні творчих домінант діяльності [3]. Реалізація зазначених підходів передбачає врахування того, що дитина уособлює не тільки власний досвід, а й суб'єктивний досвід своєї сім'ї. За таких умов батьки учнів також потребують стимулювання педагога до особистої перспективної рефлексії у процесі проживання з дитиною шкільної діяльності.

В контексті проблематики нашого дослідження, на нашу думку, зміст взаємодії між педагогічним колективом та батьківською громадськістю має вибудовуватись відповідно до змісту трудового виховання в загальноосвітній школі та вікових особливостей учнів, і полягати в усвідомленні учнем значущості, необхідності і обов'язку праці, формуванні позитивного ставлення до праці, здатності приймати на себе відповідальність за результат діяльності та її самооцінювати, а також формуванні відповідних трудових умінь і навичок.

Доцільними формами і методами реалізації змісту формування ціннісного ставлення до праці молодших школярів у взаємодії педагогічного колективу та батьківської громадськості, на нашу думку, є традиційні (батьківські збори, семінари, лекторії, залучення батьків до навчально-виховного процесу тощо) та інноваційні (тренінги, дискусивні клуби, групи взаємопідтримки, консультативні бесіди). Саме останні форми дозволять в повній мірі будувати рефлексивну суб'єкт-субе'кту взаємодію між педагогами і батьками, педагогами і учнями, педагогами, учнями та їх батьками.

Отже, відповідно до нової освітньої парадигми завданням вчителя є побудова перспективи співпраці, яка б базувалася на індивідуальній рефлексивній взаємодії з батьками. Така взаємодія можлива лише за умов наявності несуперечливих цінностей, узгодження загальних цілей виховання, врахування індивідуальної своєрідності кожної сім'ї. Саме зміст трудового виховання, в основі якого лежить виховання любові і поваги до праці, на нашу думку, може стати міцним фундаментом партнерської школи.

Література

1. Бех І.Д. Особистість в духовному розвитку: Навчальний посібник / І.Д. Бех – К.: Академвидав, 2012. – 256 с.
2. Голубкова Н.Л. Розвиток партнерства школи, сім'ї, та громади: американський досвід / Н.Л. Голубкова // Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. – Ч.3. – С. 16–22.
3. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи : монографія / Т. В. Кравченко. – К. : Фенікс, 2009. – 416 с.

Петрочко Ж.В., м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЛІДЕРІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розкрито роль учнівського самоврядування у викликах часу; означено його потенціал у національно-патріотичному вихованні дітей. Подано узагальнений огляд особливостей та змісту тренінгової програми для лідерів учнівського самоврядування.

Ключові слова: самоврядування, патріотизм, національно-патріотичне виховання.

The role of students' self-government in challenges of time is revealed; its potential in national-patriotic education of children is indicated. General overview of features and contents of the training program for leaders of student self-government is presented.

Key words: self-government, patriotism, national patriotic education.

Проблема виховання інноваційної особистості – це проблема становлення людини, яка адекватно реагує на виклики часу й суспільні запити, мобільна й небайдужа до соціально значущих цілей і завдань. Важливу роль у цьому процесі відіграє учнівське самоврядування, бо формування ініціативної, здатної ухвалювати нестандартні рішення особистості неможливе без широкого залучення учнів до участі в ухваленні рішень, управлінні шкільними справами, соціальної практики загалом.